

DZIENNIK WILEŃSKI

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: ul. Dominikańska 4.
Telefon Redakcji 388, Administracji 448, Drukarni 520.
Redaktor przyjmuje od g. 1 — 3 po poł. Administracja
otwarta od g. 9 — 5, w niedzielę i święta od 12 — 1.

PRENUMERATA miesięcznie z odnosz. i przesyłką 20000 mk.
CENA OGŁOSZEŃ: za wiersz milimetr przed tekstem 1500 mk.
w tekście 2000 mk., za tekstem 800 mk.—W numerach świę-
tecznych o 25% drożej.
Konto czekowe w Pocztowej Kasie Oszczędnościowej № 80187.

Ogród po-Bernardyński KONCERT
dziś we czwartek 26 Lipca o godz. 8 w.
orkiestry symfonicznej
Zrz. Muz. Pol. pod dyr.

Józefa Ozimińskiego dyr. filh. **Następne koncerty w**
Warsz. **piątek 27**
i sobotę 28 Lipca.

Gdańsk się zbroi.

GDAŃSK. (A. W.) „Gazeta Gdańska” donosi, iż nie tylko monarchiści, lecz i komuniści gdańscy otrzymują broń i amunicję z Prus Wschodnich. Jest jednak pewna różnica źródeł. Mianowicie monarchiści gdańscy otrzymują broń i amunicję od pokrewnych związków prusko-wschodnich, zaś broń dla komunistów gdańskich jest przemycana potajemnie z Rosji przy pomocy bolszewickich agentów, którzy w sposób coraz bardziej niepokojący rozwijają swoją działalność w Gdańsku.

10% RABATU 10%

Chcąc przyścisnąć z pomocą przy zakupie obuwia w tak ciężkim czasie drożyzny, Polska firma
WACŁAWA NOWICKIEGO

Wilno, Wieka 60

postanowiła od dnia 25 lipca do 25 sierpnia r. b. p. p. wojskowym, urzędnikom i młodzieży uczącej się udzielać 10% rabatu od cen wyznaczonych.
Obuwie najmodniejsze, gwarantowane, znane ze swej dobroci. Terminowe wykonanie obustalunków hurtowych i par pojedynczych. Okazy skór zagranicznych i krajowych na miejscu. Wyrób własny. Ceny stałe fabryczne. Hurt. Detal.

Telefonem z Warszawy.

(Od własnego korespondenta.)

Środowe posiedzenie Sejmu.

Wezorajsze posiedzenie Sejmu trwało 10 godzin. Bardzo obszerną dyskusję wywołała sprawa utworzenia nowego ministerstwa reform rolnych. Dalej toczyły się narady nad ustawą o uposażeniu urzędników. Referował pos. Manaczyński (Zw. L. N.). Socjaliści obstruują nieustannie, utrudniając rychłe uchwalenie ustawy, fałszując zresztą stanowisko innych klubów w tej sprawie. Dlatego też pos. Kornecki (Zw. L. N.) miał świetną okazję do zdemaskowania obłudy socjalistów, przedstawiając istotny stan rzeczy. Wywołało to ze strony socjalistów awantury, które jednak nie wyprowadziły mówcy z równowagi. Pod koniec obradowano nad wnioskiem nagłym całej lewicy skierowanym przeciwko min. spraw zagranicznych Seydzie.

Dał on sposobność min. Seydzie do tak świetnego sparowania wszystkich zarzutów, że mówiono z humorem, iż stronnictwa większości zamówiły u p. Dąbskiego ów wniosek aby tem wydatniej przeprowadzić swój sukces. Min. Seyda stwierdził, że zarzut co do kopalni Debrück'a jest nieuzasadniony, ponieważ prof. Pabrega jeszcze 21 maja, a więc za czasów dawnego rządu przedstawił wniosek dla Polski niekorzystnie. W sprawie Gdańska obrady Ligi Narodów były ważnym krokiem naprzód w kierunku uprawomocnienia polskiego punktu widzenia. Decyzja ostateczna co do Gdańska zapadnie na sejmi wrześniowej.

Co do polityki bałtyckiej minister podkreślił, że konferencja w Rydze odbyła się w najlepszej harmonii, a co do wywiadu estońskiego min. spr. zagr. Hellata, należy podkreślić, że przecież on sam postawił wniosek, aby następna konferencja odbyła się w Warszawie.

Wogóle wszystkie zarzuty znane z prasy lewicowej zostały jaknajskrupulatniej odparte przez min. Seydę, któremu stronnictwa większości przeływały kilkakrotnie przemówienie, burzliwymi oklaskami.

Dziś z rana odbędzie się posiedzenie Komisji zagranicznej, na którym p. Pluciński przedstawi stan sprawy gdańskiej.

Podatek majątkowy.

Komisja skarbowa na wezorajszym posiedzeniu rozpatrywała w dalszym ciągu artykuł I ustawy o pod. majątkowym. W głosowaniu przeszedł tekst rządowy z dodatkiem referenta pos. Wierzbickiego: „w ogólnej sumie 1 miljarda franków szwajcarskich”.

Odroczenie ćwiczeń wojskowych dla nauczycieli.

Minister Spr. Wojskowych rozkazem z dnia 16 b. m. niewykwalifikowanym nauczycielom odroczył do roku 1925 ćwiczenia wojskowe, które powinni byli odbywać podczas wakacji.

Echa świętokradztwa w Gnieźnie.

Zakrystyjan Gozdowski został ponownie aresztowany. Śledztwo przeprowadzone w sprawie świętokradztwa nie doprowadziło jeszcze do żadnych pozytywnych rezultatów.

Podpisanie pokoju z Turcją.

LOZANNA 24. VII. (PAT). Dziś po południu odbędzie się uroczystość podpisania traktatu pokojowego. Składanie podpisów rozpoczęło się o godz. 8 min. 15 i trwało 45 minut. Pierwszy złożył podpis Ismet Pasza z dwoma towarzyszami. Z drugiej strony podpisali traktat delegaci Anglii, Francji, Włoch, Japonii, Grecji i Rumunii. Jednocześnie podpisano umowy, protokóły i deklaracje załączone do traktatu pokojowego. Uroczystość podpisania traktatów odbyła się w auli Uniwersyteckiej.

Z Litwy.

Polityczni więźniowie Polscy w Kownie.

KOWNO. Dotychczas jeszcze w więzieniach kowieńskich siedzi około dwustu więźniów politycznych polskich. Warunki w jakich się znajdują są w dalszym ciągu nieznośne. Wszelkie interwencje przedstawicieli Ligi Narodów do których wystosowano moc petycyj, okazały się, niedostateczne gdyż rząd litewski więźniom polakom nie nie ulżył. Udalo nam się sporządzić listę odsiadujących dotychczas więźniów. Lista ta nie jest jednak całkowitą. Zuamienne jest, że ogromna ilość więźniów jak widać z poniższej listy odsiadyuje karę od lat kilku bez sądu.

Więźniowie skazani na dożywocie są następujący: Stanionis Piotr, Kalino Mikołaj, Kopelowicz Piotr, Gudyłowicz Aleksander, Skirgajło Antoni, Fabjan Eelis, Skakowski Piotr, Grzeszka Aleksander, Berznowski Jan, Stefanowicz Józef, Bikas Józef, Domański Zygmunt, Jasiński Jan, Drozd Józef, Dziki Józef, Adamowicz Jan, Skakowski Piotr.

Skazany na lat 20: Uszcwski Jan.

Skazani na lat 15: Pietrukiewicz Stanisław, Roman Bronisław, Rajuniec Aleksander, Iwanowski Aleksander, Juchnielewicz Adam, Bujwid Józef, Marcinkiewicz Jan, Piotrowski Józef, Kowalewski Jan.

Skazani na lat 10: Piekarski Józef, Cybulski Władysław, Hopen Michał, Kiszki Piotr, Stanianis Piotr, Kaczan Ignacy, Tomaszunas Józef.

Skazani na lat 8: Rafałowicz Michał, Kalinowski Jan, Winkler Stefan.

Skazani na lat 6: Sosnowski Jan, Janulewicz Kazimierz.

Skazani na lat 4: Wążut Franciszek, Pietruszkiewicz Stanisław, Galiński Stefan, Gudonowiczówna Antonina, Konstantynowicz Władysław, Konstantynowicz Paweł, Prędecki Sylwester, Galiński Stefan, Gołębiowski Józef, Nasewicz Józef, Cegialis Józef.

Skazani na lat 3: Markowski Piotr, Mieszki Józef, Nasewicz Józef.

Skazani na lat 2: Mieczutis Józef.

Nie sądzeni: Tomaszunas Józef, Raczkowski Franciszek, Bruzinkiewicz Paweł, Jankowski Franciszek, Łaniewski Bronisław, Łaniewski Aleksander, Mazalski Józef, Kuszel Sługocki, Sawicka Jadwiga, Dzierżyńkiewicz Paweł, Raczkowski Aleksander, Sarfinowicz Stanisław, Czesnulewicz, Paszkiewicz Jan, Matuk Karol, Nora Dymitry, Aleksiejew Symon, Budrewicz Jan, Mackiewicz Tomasz, Białopiotrowicz Wacław, Bakanowski Stanisław, Korzeniakin Stefan, Gutowski,

Wojnicz, Narewicz Józef, Słogocki Antoni, Adamowicz Jan, Bilński Piotr, Puotrowska Weronika, Kulikowska Jadwiga, Ciemnołowska Antonina, Romanowski Franciszek, Kożuchowski Jan, Kroński Roman, Lebiódka Jan, Pietruszewicz, Chomicz Jan, Birzys Krystyna. (WILBI).

Wiadomości telegraficzne.

Amnestja.

WARSZAWA. 25 VII. (A. W.). We środę ukazał się Dziennik Ustaw i Rozporządzeń Państwa zawierający ustawę o amnestji.

Statut Klajpedy.

PARYŻ, 25.VII. (PAT.). Narady konferencji Ambasadorów w sprawie statutu Klajpedy dobiegają końca. Decyzja jest oczekiwana w piątek.

Echa ucieczki Erhardta.

DESSAU. 25.VII. (Pat.) Aresztowano barona Busche z żoną. Znaleziono przy nich szczegółowy plan ucieczki Erhardta oraz spis wtajemniczonych.

LIPSK, 24.VII. (PAT.) Sąd skazał księżniczkę Hohenlohe Oehringen na sześć miesięcy więzienia za sprzykanie zbrodni zdrady stanu i popełnienie krzywoprzysięstwa.

Autokefalia.

RYGA, 25.VII. (PAT.) Cierkiew prawosławna w Estonji uzyskała autokefalię. Równocześnie delegacja fińska uzyskała zgodę patriarchy ekumenicznego w Konstantynopolu na autokefalię cerkwi prawosławnej w Finlandji.

Znowu świętokradztwo.

MUNSTER, 24.VII. W tutejszej katedrze skradziono bardzo cenne monstrancje, których wartość oseniana na kilkanaście miliardów marek.

Usunięcie Lenina.

MOSKWA, 23.VII. (PAT). Pierwsze posiedzenie Rady Komisarzy Związku Republik Sowieckich odbyło się pod przewodnictwem Kamiennowa. Lenin ma być wywieziony na Krym.

Teatr Polski	Teatr Letni
(Lutnia)	Ogród Bernadyński
Występ	Występ
Wł. Lenczewskiego	Józefa Redo
Dziś po raz 2-gi	Dziś po raz 3-ci
„POWRÓT“	„Wieszczka
lekka komedia	karnawału“
Croisset'a i Flers'a	operetka
Początek o 8 w	KALMANA
	Początek o 8 w.

Niemcy w przededniu rewolucji.

Wybuch jej przewidują w niedzielę 29-go b.m.

Dobrze poinformowany o sprawach niemieckich „Kurjer Poznański” zamieszcza wiadomość telegraficzną swego berlińskiego korespondenta o tem, iż w całych Niemczech czynione są gorączkowe przygotowania organizacji skrajnej lewicy na dzień 29 lipca. W dniu tym mają się odbyć wielkie demonstracje antifaszystowskie: nie jest wykluczone, że przyjdzie do rzeprawy krwawej z organizacjami monarchistycznymi i nacjonalistycznymi. Wielkie przygotowania czynią zwłaszcza „sotnie proletarjackie”, gromadząc broń i amunicję w dużej ilości.

Komuniści, prowadzeni obecnie przez będącego w Berlinie Radka-Sobelsohna są zasilani przez Rosję sowiecką nie tylko w pieniądze, lecz także i w broń, przemycaną masowo z Rosji. Szeregi swe zorganizowali oni bardzo dobrze i trzymają się w pogotowiu do walki jak i do wywołania wojny domowej. Wyszkołem eddzielców tej niemieckiej „czerwonej gwardji” zajmują się wejskowi fachowcy, to też pod względem technicznym stoją te oddziały na wysokim poziomie — posiadają nawet stację iskrową. Dla przywódców istnieją osobne kursy. Służba wywiadowcza tych organizacji jest pro prostu świetna.

Pisma komunistyczne otwarcie

nawołują ludność, aby zaopatrywała się w broń i stanęła w niedzielę do szeregów. — „Rote Fahne” pisze, że czerwony sztandar zwycięskiego proletariatu musi powieść z tego zamku, gdzie mieszkał „Wilhelm Krwiożerczy” i z którego okien raz już czerwona chusta wywiesił Liebknecht jako symbol rozprawy z burżuazją — to co wówczas zostało zaniebane, trzeba teraz dogonić.

Naogół sytuacja jest oceniana jako bardzo groźna, tembardziej, że i organizacje prawicowe czynią pośpieszne przygotowania do rozprawy się z armją proletariatu. Przepuszczają tu, że zarówno Reichswehra i Szupo (policia) są zupełnie niepewne, bowiem wpływy komunistów sięgają już do wojska i do szeregów policji. — W różnych miejscowościach, gdzie znajdują się garnizony Reichswehry poczyniono liczne rewije i aresztowano kilkunastu żołnierzy, u których znaleziono kartki ulotne i broszury agitacyjne.

Oto do czego doprowadziły Niemców rządy socjalistyczne. Raz jeszcze potwierdza się prawda, iż nawet najbardziej umiarkowany socjalizm jest pochylą płaszczyzną, która z konieczności doprowadzić musi do komunizmu.

Dla wszystkich narodów to prze-

na rozbrojenie, dopóki nie otrzymała by zabezpieczenia wobec Rosji. Pierwszym krokiem na drodze do rozbrojenia — mówił premier będzie załatwienie kwestji reparacji.

Jak donieśliśmy wczoraj, Izba Gmin znaczną większością odrzuciła wniosek zwołania konferencji.

Wilno w sprawie Kłajpedy.

Wobec zbliżającej się decyzji Rady Ambasadorów w sprawie Kłajpedy i związanej z nią sprawy żeglugi na Niemnie wszystkie instytucje wysyłają depezesy do Prezydenta Rady Ministrów oraz Marszałków Sejmu i Senatu dla zwrócenia ich uwagi na ważność decyzji dla naszych Kresów, a szczególnie dla Ziemi Wileńskiej i terenów ku Wilnu ciągnących. Po-dajemy tu kilka depez wysłanych przez banki wileńskie, Wileńską Radę Ekonomiczną, Związek Ziemian i Związek Właścicieli Lasów.

Prezes Ministrów

Warszawa.

Wszystkie Banki działające w Wilnie i na terenach ku Wilnu ciągnących, będąc odbiciem spraw ekonomicznych kraju, stwierdzają że brak najbliższego wyjścia ku morzu przez Kłajpedę oraz niemożliwość korzystania z drogi wodnej Niemna oddziałują fatalnie na rozwój interesów, powodując olbrzymie straty w przemyśle, handlu i rolnictwie. Banki zwracają uwagę na ważność sprawy Kłajpedy, proszą usilnie o jej poparcie najmocniejsze przed Radą Ambasadorów. Wileński Bank Rolniczo-Przemysłowy, Kredyt Polski, Bank Akcyjny, Sp. Akc., Wileński Prywatny Bank Handlowy, Polski Bank Handlowy oddział w Wilnie, Bank Leśny w Wilnie, Bank dla Handlu i Przemysłu w Warszawie oddział w Wilnie, Bank Towarzystw Spółdzielczych oddział w Wilnie, Bank Przemysłowy Warszawski agentura w Wilnie, Bank Przemysłowy Warszawski oddział w Wilnie, Bank Wschodni oddział w Wilnie, Wileński Prywatny Bank Handlowy I oddział miejski, Bank Zjednoczonych Ziemi Polskich oddział w Wilnie, Bank Handlowy w Warszawie oddział w Wilnie, Bank Związków Ziemian Sp. Akc. agentura w Wilnie, Spółdzielczy Bank Ludowy z ogr. odp. w Wilnie.

Prezes Ministrów

Warszawa.

Przedstawiciele przemysłu, handlu i rolnictwa, zebrani na Wileńskiej Radzie Ekonomicznej wysyłają prośbę, by przy układzie o Kłajpedę były wzięte pod uwagę interesy Kresów Północno Wschodnich, dla których swobodny i najbliższy dostęp do morza przez Niemen i Kłajpedę stanowi o życiu i rozwoju kraju, który tyle przecierpiał i dopiero się dzwigać zaczyna.

Prezydjum Rady Ekonomicznej.

Prezes Ministrów

Warszawa.

Kraj nasz ponosi coraz cięższe straty, pozbawiony spławu nad Niemnem i naturalnego ujścia do morza. Polecając Panu Prezesowi Ministrów ekonomiczną przyszłość naszych rozległych województw kresowych, upraszamy o nacisk przy zawieraniu Kłajpedzkiej umowy.

Związek Ziemian i Ziemi Wileńskiej.

Prezes Ministrów

Warszawa.

Wielkie bogactwa leśne dorzecza Niemna nie mogą być korzystnie eksploatowane będąc pozbawione naturalnej taniej drogi wodnej. Straty ponosimy kolosalne. Prosimy Pana Prezesa Ministrów przy układzie o Kłajpedę bronić interesów północno-wschodniej części Rzeczypospolitej.

Związek Właścicieli Lasów Ziemi Wileńskiej.

Depezesy podobnej treści wysłane zostały do Marszałka Sejmu i Senatu a także do Ministra Spraw Zagranicznych.

Szczegóły umowy polsko-tureckiej.

Jak już donieśliśmy wczoraj, pomiędzy przedstawicielami Polski i Turcji w Lozannie podpisany został traktat, którego bardziej szczegółowa treść przedstawia się następująco:

Traktat lozański składa się z 3ch części:

1) umowa polityczna „pakt wiecznej przyjaźni“. Art. 1 tego paktu stwierdza wieczystą przyjaźń, która łączy Polskę z Turcją i powołuje się na nigdy nieprzerwane de jure przyjazne stosunki między obu państwami. Art. 2 mówi o nawiązaniu normalnych stosunków dyplomatycznych polsko-tureckich. Art. 3 wspomina o równoczesnem zawarciu traktatu handlowego.

Druga umowa — „d'etablissement“ zawiera postanowienia odnoszące się do praw obywateli tureckich w Polsce i obywateli polskich w Turcji. Zawarcie traktatu konsularnego będzie dokonane później.

Trzecia umowa — handlowa jest normalnym typem traktatów zawieranych z innymi państwami i opiera się na klauzuli największego uprzywilejowania i wzajemności. Umowa handlowa normuje również sposób komunikacji, a najkrótsza droga z Londynu do Bagdadu będzie biegła przez Polskę. Od chwili zawarcia umowy będzie ustalona komunikacja: Londyn, Amsterdam, Berlin, Poznań, Katowice, Lwów, Bukareszt, Konstancja, Konstantynopol, a stąd do Bagdadu. Droga ta będzie krótsza o 13 godzin od Orient-Express na Paryż i Budapeszt, a co do ceny 8 razy tańsza z powodu wprowadzenia 3ej klasy.

Polska otrzymuje w tym traktacie handlowym szereg udogodnień jak np. prawo otwarcia składów na towary polskie w Smyrnie i Konstantynopolu, tudzież udogodnienia tranzytowe.

Traktat lozański przynosi Polsce w każdym razie tyle, ile uzyskają w ogólnym traktacie pokojowym państwa aljanckie, a w niektórych nawet punktach, co przyznają sami delegaci wielkich mocarstw, Polska uzyskuje więcej.

W traktacie ogólnym Turcji z

wielkimi mocarstwami art. 159 przewiduje korzyści gospodarze dla Czechosłowacji, Polski, Portugalji i Belgji, są one znacznie mniejsze, aniżeli te jakie uzyskujemy obecnie w drodze traktatu specjalnego. Za przykładem Polski poszły obecnie Stany Zjednoczone.

Na szczególne podkreślenie zasługuje traktat handlowy; dzięki niemu otwierają się dla Polski drogi na wschód. Dotąd bowiem nasza ekspansja handlowa zatrzymywała się na Rumunji; nasze porty wolne w Gala-czu i Braile nie były należycie wykorzystane, teraz dopiero, gdy uzyskaliśmy w Smyrnie i Konstantynopolu okna na wschód, towar polski będzie miał wolną drogę na Persję, Afganistan, Arabję i wschód dalszy.

Podpisanie umów polsko-tureckich wywołało w sferach konferencji żywe zainteresowanie. Podkreślają tu duży sukces dyplomatyczny Polski, która jedyna z państw nie biorących udziału w konferencji lozańskiej potrafiła w sposób najpomyślniejszy zrealizować wszystkie swe postulaty i, zacieśniając swą przyjaźń z Turcją, zabezpieczyć swe interesy w tym kraju.

Ustawa o uregulowaniu finansów samorządowych.

Po przeszło dwumiesięcznych zmudnych naradach w sobotę 21 bm. Komisja skarbowa Sejmu uchwaliła w trzecim czytaniu ustawę o uregulowaniu finansów samorządowych. Ustawa ta posiada niezmiernie znaczenie tak dla ogólnej sanacji skarbu Państwa jak i dla samorządów zarówno miejskich jak i wiejskich oraz związków powiatowych.

Główna zasługa w przeprowadzeniu ustawy w jej obecnem brzmieniu przypada posłom ze związku Ludowo-narodowego, którzy wbrew opozycji posłów socjalistycznych i żydowskich, niezłomnie i umiejętnie przeprowadzili wszystkie postulaty samorządów.

O ile Sejm w bieżącej sesji lipcowej ustawę przyjmie, stanie się ona punktem zwrotnym w dziejach samorządu polskiego, który wreszcie wyjdzie ze stanu martwoty, w jaki wpędziły go czteroletnie rządy lewicy, nie mającej zaufania do samorządu i pragnącej całe życie społeczne i gospodarcze scentralizować. Miasta polskie winny sobie dobrze zapamiętać, kto w Sejmie broni ich interesów w imię dobra Narodu i Państwa.

Z Głębokiego.

(Pow. Dziśnieński).

We czwartek 19 b. m. w Kasyno urzędniczym miało miejsce dziwne zajście, a mianowicie przed obiadem zjawiał się w kasyno sekretarz inspektora szkolnego i jakiś porucznik przybyły z Wilna. Pawowie ci przekąszywszy przy bufecie wyszli, a następnie powrócił już sam porucznik, który raptem wyciągnął rewolwer i rzucił się na siedzącego przy obiedzie starostę Dziśnieńskiego p. Kowalewskiego, grożąc mu bronią. Na szczęście, siedząca razem z p. starostą córka jego, nie straciła przytomności umysłu i zdołała schwytać rozhananego porucznika za rękę wytrącając mu rewolwer. Obecnie w kasyno inne osoby rzuciły się na pomoc. Wezwano policję, a następnie żandarmerję, która z wielkim trudem uspokoiła p. porucznika.

Fakt powyższy podajemy z zaznaczeniem, że w Głębokiem już od dłuższego czasu panuje nastrój podniecony, widocznie w związku z aferą działaczy wyzwoleńczych i dziwnego do tej sprawy stosunku miejscowego sędziego Bogdanowa, którego już zawieszono w pełnieniu czynności służbowych. Zresztą do sprawy tej powrócimy w dniach najbliższych.

